

A KIS DOBOZ

V A S K O P O P A

A KIS DOBOZ

A kis doboznak tejfogai nőnek
És kinő a kis hossza
Kis szélessége kis üressége
És egyáltalán mindene

A kis doboz tovább nő
És már benne a szekrény
Amiben volt

És nőttön-nő növekszik
És már benne a szoba
A ház a város az ország
Az egész világ amiben volt

A kis doboznak eszébe jut a gyerekkora
És a nagy-nagy vágyakozástól
Visszaváltozik kis dobozzá

Most a kis dobozban
Az egész világ egészen kicsike
Könnyűszerrel zsebre vágthatjátok
Könnyen elveszhet lába kelhet

Vigyázzatok a kis dobozra

A KIS DOBOZ IMÁDÓI

Énekelj kis doboz

Ne hagyd hogy elnyomjon az álom
Egész világ virraszt tebenned

A te négyszögletes ürességedben
Közellé válik a távol
A feledés emlékezésé

Ne hagyd hogy kilazuljanak a szögeid

Kulcslyukadon
Először látunk ki
A világon túlra

Kulcsodat forgatjuk a szánkban
És nyeljük a betűket számokat
Énekedből

Ne hagyd hogy elszálljon fedeled
Leváljon feneked

Énekelj kis doboz

A KIS DOBOZ MESTEREI

Ne nyitogassátok a kis dobozt
Kiesik belőle az ég karimája

Ne próbáljátok becsukni mindenáron
Lenyisszanthatja az örökkévalóság nadrágszárát

Ne ejtsétek a földre
Széttörik benne a nap tojása

Ne dobjátok fel a magasba
Összezúzódnak benne a földi csontok

Ne tartogassátok a kezetekben
Magsavanyodik benne a csillagtészta

Mit csináltok az istenért
Le ne vegyétek róla a szemetek

A KIS DOBOZ TULAJDONOSAI

Béleljétek ki a kis dobozt
Saját becses bőrötökkel
És érezzétek magatokat
Otthon benne

Nyergeljétek meg benne a teret
Dézsmáljátok a csillagokat fejjétek az időt
Háljátok a felhőkön

Csak aztán ne tettessétek magatokat
Fontosabbnak a hosszánál
Okosabbnak a szélességénél

Mert különben eladunk potom pénzért
Titeket is vele együtt
A legelső sintér szélnek

Fütyülünk mi a haszonra
Nem tartunk romlott árut

És ne is híreszteljétek többé
Hogy mi beszélünk nektek
Odabentről a kis dobozból

A KIS DOBOZ BÉRLŐI

Dobjatok a kis dobozba
Követ
Madarat húztok ki

Dobjátok be az árnyékokot
Kihúzzátok a szerencse ingét

Dobjátok be apai gyökereket
Kihúzzátok a világ tengelyét

A kis doboz nektek dolgozik

Dobjátok a kis dobozba
Egeret
Aranyhullató erdőt húztok ki

Dobjátok be anyai kagylótok
Kihúzzátok a halhatatlanság kelyhét

Dobjátok be a fejeteket
Kettőt húztok ki

A kis doboz nektek dolgozik

A KIS DOBOZ ELLENSÉGEI

Ne hajbókoljatok a kis doboz előtt
Amiben állítólag minden benne van
A ti csillagotok is és minden más csillag

Ürüljétek ki
Ürességében

Szedjétek ki belőle mind a szögeket
És adjátok a tulajdonosuknak
Hogy megegye

Vágjátok lyukat a közepén
És akasszátok ingátokra

Tömjétek tele
Mestereinek tervrajzaival és bőrével
És tapossátok rajta

Kössétek macska farkához
És zavarjátok meg a macskát

Ne hajbókoljatok a kis doboz előtt
Mert nem bírtok többé
Kiegyenesedni

A KIS DOBOZ ÁLDOZATAI

Gondoskodjatok róla hogy álmotokban se
Legyen dolgotok
A kis dobozzal

Ha csillagokkal tele láttátok
Üres mellkassal
Szív nélkül és lélek nélkül ébredtek

Ha nyelveteket bedugtátok
A kulcslyukába
Kilyuggatott homlokkal ébredtek

Ha fogatok közt
Ropogtattátok
Kockafejjel ébredtek

Ha üresen láttátok
Úgy ébredtek
Hogy a hasatok tele szöggel és egerekkel

Ha álmotokban dolgotok volt
A kis dobozzal
Jobb ha egyáltalán fel sem ébredtek

A KIS DOBOZ ELBÍRÁLÓI

Karlo Maks Ostojićnak

Mért tátjátok a szájatok a kis doboz előtt
Amely ürességében tartja
Az egész adta világot

Ha a kis doboz tartja
Ürességében a világot
Akkor a világ hiánya
Tartja a kis dobozt hiányzó kezében

Ki harapja le a hiányzó világ
Hiányzó kezét
És ötszáz hiányzó ujját

Talán azt hiszitek
Hogy ti harapjátok le
Azzal a harminckét fogatokkal

Vagy azt várjátok
Hogy a kis doboz
Magától a szájatokba repüljön

Azért tátjátok úgy a szájatok

A KIS DOBOZ JÓTEVŐI

Visszaszármaztatjuk a kis dobozt
Tisztos kis tulajdonságai
Ölelésébe

Nem teszünk vele
Semmi rosszat
Csak egyszerűen szétszedjük

Felfüggesztjük
Önnön keresztjére

Kilyukasztjuk püffedt ürességét
Hagyjuk hogy kifolyjon
Felgyülemlett kék úri vére

Megtisztítjuk
A csillagoktól és ellencsillagoktól
Mindentől ami benne rothad

Nem bántalmazzuk
Csak egyszerűen összerakjuk újra

Visszaadjuk a kis doboznak
Makulátlan kicsiségét

A KIS DOBOZ FOGLYAI

Nyílj ki kis doboz

Csókoljuk a feneked a fedeled
És a kulcslyukad és a kulcsod

Az egész világ összegyűródött benned
És most mindenre hasonlít
Csak önmagára nem

A tulajdon fényességes anyja
Se ismerné föl többé

Megeszi a rozsda a kulcsodat
A világunkat és magunkat benned
És végül téged magad is

Csókoljuk mind a négy oldalad
És mind a négy sarkod
És mind a huszonnégy szögedet
És egyáltalán mindened

Nyílj ki kis doboz

UTOLSÓ HÍR A KIS DOBOZRÓL

A kis doboz amiben egész világ van
 Beleszeretett önmagába
 És fogant magában
 Még egy kis doboz

A kis doboz kis doboza
 Szintén beleszeretett önmagába
 És fogant magában
 Még egy kis dobozt

És így ment ez a végtelenségig

A kis doboz egész világának
 Benne kéne lennie
 A kis doboz legutolsó dobozában

De az önmagába szerelmes kis dobozban
 A kis dobozok egyike sem
 A legutolsó

Most kereshetitek a világot

ACS Károly fordításai

JEGYZET A VERSEKHEZ

Vasko Popa e nevezetes versciklusa legtöbb költői projektumához hasonlóan sok éven át formálódott, bővült és változott, míg elnyerte végleges alakját. A ciklus első verse, *A kis doboz* című a belgrádi NIN hetilap 1959. január elseji számában jelent meg néhány másik költemény társaságában, amelyek később — 1968-ban — a *Sporadno nebo* (Mellékes év) című kötetbe kerültek. *A kis doboz* két újabb darabja, *A kis doboz mesterei* és *A kis doboz foglyai* 1967 végén született, s a *Borba* 1968. újrési számában látott napvilágot. A lassan kikerekedő ciklus újabb megjelenési helye a belgrádi Književnost folyóirat, amelynek 1970. 4. száma immár nyolc verset közöl: *A kis doboz*, *A kis doboz mesterei*, *A kis doboz bérlői*, *A kis doboz ellenségei*, *A kis doboz áldozatai*, *A kis doboz elbírálói*, *A kis doboz foglyai*, *Utolsó hír a kis dobozról*.